

ESTRUCTURA DE LA INFORMACIÓ
PERIODÍSTICA

PROF.: JOSEP MARIA CASASOS

1r. CURS

CODI 1008

A) TEMARI

1a. PART: Fonaments de la Informació Periodística

TEMA I: PROCESSOS D'INFORMACIÓ I DE COMUNICACIÓ

Introducció a la informació periodística. Nocions i esquemes simplificats.

TEMA II: DINÀMICA ACTUAL DELS FENOMENS DE COMUNICACIÓ DE MASSES

Panorama actual de la comunicació de masses des de la perspectiva professional periodística.

TEMA III: FONTS D'INFORMACIÓ CONVENCIONALS I MITJANS DE COMUNICACIÓ DE MASSES

Agències informatives: definició, classificació, descripció i tipologia de serveis.- Gabinetes d'informació: definició, classificació, descripció i tipologia de serveis. Portaveus, agents, agregats i assessors de Premsa i Comunicació: definició de les seves funcions i serveis.- Funcions professionals en els mitjans de comunicació de masses: premsa, ràdio, televisió, cinema i vídeo informatius.

TEMA IV: LA FUNCIO PROFESSIONAL PERIODÍSTICA

Característiques generals i particulars de la funció professional periodística. La responsabilitat del periodista davant la societat. Necessitats d'una informació científica. Normes de conducta professional. Els conceptes d'objectivitat, honradesa i veracitat. Condicionaments objectius i subjectius. Trets característics de la tradició professional periodística catalana. Els mecanismes pràctics de l'exercici professional. Condicions específiques del treball en els diversos mitjans. Estudi especial del treball de l'informador de primer nivell.

TEMA V: INTRODUCCIÓ A LA PRECEPTIVA REDACCIONAL PERIODÍSTICA

Els diversos tractaments redaccionals de la informació, la interpretació i l'opinió. L'evolució dels gèneres periodístics específics de la premsa.

TEMA VI: ELS GÈNERES PERIODÍSTICS INFORMATIUS

Les diverses menes de gèneres periodístics informatius. Classificació general. La tradició catalana en la matèria. L'estil de la informació periodística. Els conceptes de concisió i claredat. Regles pràctiques generals de l'estil informatiu.

2a. PART: Teoria general de la notícia

TEMA VII: NOCIONS D'EFEMEROLOGIA

Concepte i definició d'esdeveniment des de la perspectiva comunicacional. Estructura, elements i procés de l'esdeveniment social d'interès periodístic. Les tipologies efemerològiques. La relació de causalitat en els esdeveniments socials actius. La semantització dels fets i dels esdeveniments. L'anàlisi efemerològica. Referència especial al fet divers o succés com a esdeveniment específic de la comunicació de masses.

TEMA VIII: EL FENOMEN DEL RUMOR

Evolució de les recerques i experimentacions sobre el rumor. Estudis sobre la naturalesa de l'alteració del missatge en el procés de difusió. Les lleis d'Allport i Postman.

TEMA IX: EL PROCES DE SEMANTITZACIÓ EN LA PRÀCTICA PERIODÍSTICA

Operacions selectives i combinatòries. Els protocols de transformació. Universos comunicacionals i sistemes d'articulació en els mitjans de comunicació. Les diverses fases teòriques i pràctiques de manipulació i transformació dels fets i dels esdeveniments durant el procés de semantització informativa.

TEMA X: CONCEPTE DE NOTICIA

Definició de notícia com a gènere periodístic. Etimologia. Les diverses descripcions teòriques. L'estructura interna i externa de la notícia. L'ordenació dels elements de contingut i dels períodes formals en la retòrica clàssica i en el periodisme actual.

TEMA XI: ESTRUCTURA INTERNA DE LA NOTICIA

Components i factors bàsics del contingut de la notícia. La regla de les 6 W's: antecedents històrics i descripció dels diversos elements que la integren. Les aportacions de la teoria de l'esdeveniment a la configuració de la notícia.

TEMA XII: MORFOLOGIA DE LA NOTICIA

Els elements de l'estructura morfològica de les unitats redaccionals a la premsa: les parts que componen cada element. El nucli morfològic de la notícia.- Fòrmules de desenvolupament del text de la notícia: tècniques expositives de la informació escrita. La llei de l'interès decreixent. Les diverses menes de piràmide invertida.- El "lead": definició, estructura i tipologia.- El cos de la notícia.- La titulació: estructura i tipologia.- La il·lustració.- Normes generals de redacció periodística. L'atribució i la identificació. Els mots-clau. El ritme intern de la narració informativa.- Materialització de la notícia. Normes complementàries d'identificació tècnica: la línia de crèdit. Elements de tecnologia per a la substanciació, transmissió i composició de notícies en els mitjans impresos.

TEMA XIII: TIPOLOGIA DE LES NOTÍCIES PERIODÍSTIQUES

Diverses alternatives per a la classificació teòrica de les notícies periodístiques: a) per la seva naturalesa; b) pel caràcter del seu contingut. Per la identitat de la seva font; c) pel nivell de la seva font; d) pels elements de la seva estructura; e) per la seva funció informativa; f) pel seu esquema redaccional. Esquemes teòrics de diverses menes de notícia.

TEMA XIV: NORMES DE VALORACIÓ I DE SELECCIÓ DE NOTÍCIES

Criteris generals de valoració i selecció. Criteris derivats del model de diari. Sistemes comuns de valoració addicional determinant.

TEMA XV: MÈTODES PROFESSIONALS PER A L'OBTENCIÓ DE NOTÍCIES PERIODÍSTIQUES

Recursos personals i fonts pròpies del periodista. Fonts genèriques i convencionals d'informació. Fonts específiques i eventuals d'informació.

3a. PART: Principis d'hemerografia general

TEMA XVI: INTRODUCCIÓ A L'HEMEROGRAFIA

Definició. Classificació dels mitjans impresos en funció del concepte de periodicitat. Evolució històrica dels estudis hemerogràfics. La necessitat d'emprendre l'anàlisi i la crítica integrals del diari.

TEMA XVII: TEORIA DEL DIARI

Descripció del diari. Tipus i menes de diari. Models de diari.

TEMA XVIII: ELEMENTS D'HEMEROGRAFIA NORMATIVA I FUNCIONAL

Hemerografia normativa o instrumental: projectes de creació i de transformació de diaris; disseny; llibre d'estil; esquema d'organització dels diaris; articulació de la redacció.- Hemerografia funcional: anàlisi de l'entorn, anàlisi internes; plans previsionals.

TEMA XIX: NOCIONS D'HEMEROGRAFIA ANALITICA

Historial tècnic del diari. Anàlisi morfològiques i de contingut. Metodologia.- Hemerocrítica. Estudis de premsa comparada.

TEMA XX: DISCIPLINES HEMEROGRÀFIQUES DERIVADES

Hemerografies documental, històrica i descriptiva.

B) BIBLIOGRAFIA

José Luis MARTINEZ ALBERTOS: Curso general de redacció periodística. Barcelona. Mitre, 1983.

Mar FONTCUBERTA: Estructura de la notícia periodística. Barcelona. ATE, 1980.

Josep Maria CASASOS: Lliçons de periodisme en Josep Pla. Barcelona. Edicions Destino, 1986.

Josep Maria CASASOS: Ideología y análisis de medios de comunicación. Barcelona. Mitre, 1985.

Josep Maria CASASOS i Xavier ROIG: La prensa actual. Introducción als models de diari. Barcelona. Edicions 62, 1981.

Angel BENITO: Teoría general de la información. Madrid. Pirámide, 1982.

Enrique BUSTAMANTE: Los años de la información en España. Madrid. Akal, 1982.

Emil DOVIFAT: Periodismo 1. México. UTEHA, 1959.

Pilar ESCRICHE, Mar FONTCUBERTA, César MOLINERO, Marcial MURCIANO: La comunicación internacional. Barcelona. Mitre, 1986.

J.L. GOMEZ MOMPART: Los titulares en prensa. Barcelona. Mitre, 1982.

G. MARTIN VIVALDI: Géneros periodísticos. Madrid. Paraninfo, 1973.

Miquel DE MORAGAS: Teorías de la comunicación. Barcelona. Gili, 1981.

Luis NÓNEZ LAVADEZE: El lenguaje de los "media". Madrid. Pirámide, 1979.

Pedro ORIVE RIVA: Estructura de la información 2. Comunicación y sociedad democrática. Madrid. Pirámide, 1978.

Antonio PASQUALI: Comprender la comunicación. Caracas. Monte Avila, 1979.

Montse QUESADA: La entrevista: obra creativa. Barcelona. Mitre, 1984.

Antonio SANCHEZ BRAVO: Tratado de Estructura de la Información. Madrid. Latina, 1981.

Petra Maria SECANELLA: El lid, fórmula inicial de la noticia. Barcelona. ATE, 1980.

Iván TUBAU: Teoría y práctica del periodismo cultural. Barcelona. ATE, 1982.

M. VAZQUEZ MONTALBAN: Informe sobre la información. Barcelona. Fontanella, 1971.

Carl N. WARREN: Géneros Periodísticos Informativos. Barcelona. ATE, 1975.

C) ORIENTACIO I AVALUACIO DEL CURS

L'objectiu d'aquest curs és iniciar als alumnes en el treball periodístic informatiu, concretat en el domini de les tècniques modernes de redacció de notícies.

A cada tema teòric exposat en el programa correspon una pràctica específica. De forma gradual i sistemàtica l'alumne es va ensinistrant en la praxi de la funció informativa.

Durant el curs el professor avaluarà el treball de cada alumne, que es materialitzarà mitjançant la seva participació activa a les classes pràctiques, les tasques de redacció informativa que anirà preparant i les dues proves parcials que tenen lloc als mesos de desembre i abril, en sengles dates que es fixaran a classe i de les quals no hi haurà convocatòries especials.

Els alumnes que no superin satisfactòriament aquest sistema d'avaluació continuada tenen l'opció de concórrer a l'examen final.